

Helsingfors/Mariehamn 20.7.2017

Nr 30/17

Hänvisning Ålands lagtings skrivelse
31.5.2017, nr 99/2017.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av landskapslagen om miljöskydd, antagen av lagtinget 31.5.2017.

Landskapslagens huvudsakliga innehåll

Genom landskapslagen görs bestämmelserna i 17 kap. i rikets miljöskyddslag (FFS 527/2014, nedan rikslagen), som bär rubriken "Ämnen som bryter ned ozonskiktet samt fluorerade växthusgaser", med vissa avvikelser tillämpliga i landskapet. Bestämmelserna om miljöförstöring och luftkvalitetsplan kompletteras.

Lagstiftningsbehörigheten

I en landskapslag kan enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland för vinnande av enhetlighet och överskådlighet intas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Intagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet.

Landskapslagen gäller natur- och miljövård, vattenrätt, landskapets myndigheter samt näringsverksamhet, vilka områden helt eller till de delar landskapslagen reglerar hör till landskapets lagstiftningsbehörighet enligt 18 § 1, 10 och 22 punkterna i självstyrelselagen.

Straffbestämmelserna i landskapslagens 35 § kan med stöd av 18 § 25 punkten i självstyrelselagen intas.

Landskapslagens 52 a § berättigar landskapsregeringen att inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att bestämmelser som utfärdats med stöd av de antagna riksbestämmelserna och som inte tillhör området för lag ska tillämpas på Åland oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen bestämmer. Med anledning härav konstateras att enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda förordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen eller självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller. Om delegeringen av normgivningsmakten inte uppfyller de krav som grundlagen uppställer, står den i strid med 27 § 1 punkten i självstyrelselagen, som hänför stiftande av grundlag och avvikelser från grundlag till rikets behörighet. I så fall utgör ett delegeringsstadgande en behörighetsöverskridning. Enligt ordalydelsen är delegeringsstadgandet i 52a § vagt till den del det bemyndigar landskapsregeringen att göra ändringar i bestämmelser som utfärdats med stöd av rikslagstiftningen. Innehållet i delegeringen preciseras och begränsas emellertid av den reglering som finns i landskapslagen, rikslagen samt på området gällande EU-rättsakter. Dessutom begränsas de ändringar och kompletteringar som landskapsregeringen kan göra i förhållande till rikslagstiftningen genom att landskapsregeringen endast kan utfärda förordningar inom landskapets behörighet. Därtill avser stadgandena bestämmelser på förordningsnivå eller lägre nivå. Med beaktande av dessa omständigheter anser Ålandsdelegationen att delegeringsstadgandet i landskapslagens 52a § uppfyller de krav som anges i grundlagens 80 § 1 mom. och självstyrelselagens 21 § 1 mom. Detsamma gäller i tillämpliga delar delegeringsbestämmelsen i landskapslagens 53b § 2 mom.

Rikslagens 165 § innehåller bestämmelser om import och export. Lagstiftningsbehörigheten i fråga om utrikeshandeln tillkommer riket enligt 27 § 12 punkten i självstyrelselagen. Rätten till begränsningar i fråga om utrikeshandeln av andra orsaker än handelspolitiska ska emellertid, enligt motiven i självstyrelselagen, bedömas utgående från det rättsområde som åtgärden i sakligt hänseende närmast hänförs till. Föreliggande landskapslag berör huvudsakligen natur- och miljövård som ovan konstaterats utgöra en landskapsangelägenhet.

I landskapets behörighet gällande natur- och miljövården ingår även att inta bestämmelser om i rikslagen avsedda inspektioner.

Landskapslagen avser en ytterligare implementering av EU:s regelverk. Ålandsdelegationen konstaterar att justitieministeriet i det nu aktuella ärendet meddelat att ministeriet inte avser att inkomma med

en i överenskommelsen 4.3.2009 mellan Ålandsdelegationen och justitieministeriet avsedd bedömning av landskapslagars förenlighet med EU:s regelverk.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagen inte föreligger.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Mäenpää och Pellonpää.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare